

Bilaga 2, Teoretisk bakgrund

Skolinspektionens granskningar har visat att det finns brister nationellt i skolornas arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. En del i den utredningen som görs ska besvara frågan om det behöver finnas bättre möjligheter till stöd i särskild undervisningsgrupp. Utredningssvaret presenteras 2020-02-28 och innan beslut tas är det lämpligt att ta del av utredningen.

Skolans styrdokument uttrycker explicit att elevens individuella behov är utgångspunkt för verksamheten. Elevens behov kan dock vara föränderligt över tid, varför en placering i en särskild undervisningsgrupp alltid ska betraktas som tillfällig och flexibel enligt Skolverkets allmänna råd. Skolinspektionen i sin tur betonar att inkluderingsprincipen är ledande för hur arbetet med elever i behov av särskilt stöd ska organiseras och placeringar i särskilda undervisningsgrupper ska tillämpas restriktivt.

Tillgängliga lärmiljöer är en förutsättning för inkludering och skolans arbete med särskilt stöd. Att skolorna har tillgängliga lärmiljöer är avgörande för att elever bemöts på ett kvalitativt sätt och sannolikt för att förebygga behovet av särskilda undervisningsgrupper. Att utveckla verksamhetens tillgänglighet innebär att anpassa den pedagogiska, fysiska och sociala miljön i relation till elevernas behov och förutsättningar för lärande.

De särskilda undervisningsgrupperna ska tillämpas restriktivt eftersom det finns risker kopplade till dessa. Det kan exempelvis vara svårt att behålla önskad flexibilitet i placeringarna. Med detta avses att placeringarna riskerar att bli varaktiga och alltför omfattande, trots att tanken är att eleverna endast ska placeras i den särskilda undervisningsgruppen så länge och i den omfattning ett behov finns.

Ytterligare risker med särskilda undervisningsgrupper är att det inte ställs tillräckliga krav på anpassningar och särskilt stöd i de ordinarie undervisningsgrupperna, eftersom särskilda undervisningsgrupper finns att tillgå. Det kan även medföra att kompetenser som kan tillgodose elevers behov av särskilt stöd i ordinarie undervisningsgrupp utarmas eller blir eftersatt. Forskning fastslår vidare att särskilda undervisningsgrupper kan ha negativ stigmatiserande effekt på eleverna. Vid införandet av ytterligare resursklasser behöver parallellt den ordinarie verksamheten utvecklas.